

ТАКЕ
РІЗНЕ
РІЗДВО

ТАКЕ

РІЗНЕ

РІЗДВО

ЗБІРКА ОПОВІДАНЬ

Упорядниця Ольга Ренн

Львів
Видавництво Старого Лева
2020

УДК 821.161.2-32
Т15

ДЗВІНКА МАТІЯШ

ВЕРТЕП, КЕКС ТА ІНШІ ЧУДЕСА

Т15 Таке різне Різдво [Текст] : коротка проза. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2020. – 176 с.

ISBN 978-617-679-841-5

«Таке різне Різдво» — нова збірка короткої прози сучасних українських письменників продовжує традицію різдвяних антологій «Видавництва Старого Лева».

Ми завжди так чекаємо Різдва! Щоразу плекаємо нову надію на диво. І, знаєте, дива таки трапляються: яскраві й буденні, великі і непомітні. Примирення братів, зустріч земляків, можливість, зависнувши в аеропорту між рейсами, просто добре виспатися у затишній «штуці» — готельній капсулі чи посмакувати «різдвяним поліном», французьким святковим десертом,десь у порожньому готелі в Нормандії. Різні дива, різне Різдво. Когось застає вдома, когось — у дорозі, а когось — у лікарні... Тихе Різдво й наповнене дитячим сміхом, самотнє і у колі сім'ї, урочисте і скромне, замріяне і ностальгійне, традиційне і не схоже ні на що. У кожного своя різдвяна історія, своє особливе Різдво.

УДК 821.161.2-32

© Тетяна Омельченко, обкладинка, 2020

© Видавництво Старого Лева, 2020

ISBN 978-617-679-841-5

Усі права застережено

1

«У чудеса я не вірю. Я раціоналіст», — сказав Григорій і погладив Аму, собаку породи боксер, що лежить під столом і часом висовує звідти квадратну голову.

Ми п'ємо мохіто й розмовляємо про чудеса й польоти. Чудеса — це моя улюблена тема. Польоти — улюблена тема Григорія. Він усе життя був льотчиком і облітав, мабуть, усі континенти. За винятком хіба що Австралії.

Григорій любить розповідати про пригоди, які відбувалися з ним, коли він літав по світу. Пригод у нього, ясна річ, назбиралося чимало.

Мені найбільше подобається слухати про Африку, де я ніколи не була. І я навіть вивчила слово «бузунґа» — так в Анголі називають білих людей. Бузунґа означає «людина без шкіри». Бо справжня шкіра — чорна.

2

Із даху альтанки, де ми сидимо, звисають моделі літаків, на яких літав Григорій, — від першого до останнього. Від «курудзяника» до «боїнґа».

Усі моделі літаків Григорій виготовив сам. У нього золоті руки — стіл, за яким ми сидимо, і сама альтанка — це також його витвори. Гойдалку для внучок також він змайстрував.

На гойдалці зараз гойдається і хитро поглядає у наш бік чорноока і чорнокоса Варвара. Вона вірить у чудеса і багато знає про польоти на гойдалці, які часом завершуються падіннями. Що не заважає Варварі, витерши сльози, знову повертатися до польотів.

3

Ніна слухає розповіді Григорія з такою цікавістю, ніби чує їх вперше. Хоча насправді вона, мабуть, давно знає їх усі напам'ять. Вона теж облітала разом із чоловіком половину земної кулі. Може, почувши знову слово «бузунґа», вона згадує палюче сонце Анголи, пальми в Луанді й строкату юрбу чоловіків і жінок під безумно синім небом. Вона всміхається до Григорія і каже мені:

— Ми сорок два роки разом. І не набридли одне одному. Кожна зустріч після рейсу була радісна.

— Ви круті, — кажу. — Сорок два роки разом — навіть уявити важко.

— А ми намалювали портрет дідуса, — вклинюється у розмову старша внучка Григорія, Аліна. — Хочете подивитися?

— Звісно, хочу.

Портрет намальовано простим олівцем на звичайному альбомному аркуші. Тільки очі пронизливо-смарагдового кольору. Наче два прожектори.

— Ви молодці! Дуже схоже!

Григорій вдоволено усміхається у вуса.

— Правда, гарний наш дідусь Григорій? — питає Варвара.

— Звичайно! — Чомусь уявляю її льотчицею пасажирського літака. Варвара веде «боїнґ» і усміхається до хмар.

— А ти хотіла би бути льотчицею? — питаю.

— А я ще не вирішила, — відповідає Варвара. — Я люблю малювати.

— А що ти зараз малюєш?

— Я малюю літо.

Правильно, влітку найкраще малювати літо. Восени — осінь. Взимку — зиму, Новий рік, Різдво.

До речі, про Різдво.

— А ви не хочете змайструвати на Різдво вертеп? — питаю Григорія. — Поставимо його біля нашої ялинки у сквері.

— А що таке вертеп? — питає Григорій.

Отакої. Я, здається, ніколи ще нікому не пояснювала, що таке вертеп, бо знала це з дитинства. І всі мої знайомі знали.

— Вертеп — це печера. Печера, в якій народився Христос, — пояснює мій чоловік Амвросій, поки я зависаю — а в голові у мене крутиться один із улюблених віршів Антонича:

*«Народився Бог на саях в лемківськiм мiстечку Дуклi...
прийшли лемки у крисянх i принесли мiсяць круглий...»*

Оскiльки я втратила здатнiсть говорити, Амвросiй розповiдає про вертеп, який ми бачили в соборi Нотр-Дам, — його автори зобразили не просто печеру, де народилося Немовля, а один iз рeгiонiв Францiї: бiля будиночкiв метушаться iхнi мешканцi у нацiональному вбраннi, ремiсники i торговцi рекламують свої вироби, вiтряки крутяться, крамнички й трактири запрошують вiдвiдувачiв, течуть струмочки й рiчки — а новонароджене Немовля спостерiгає за цим гамором зi своєї колиски.

Потiм Амвросiй згадує про солом'яний вертеп у Празi: фiгурки Немовляти, Йосифа й Марiї, овечок та волiв — усе було iз соломи.

Дар мови до мене, до речi, все одно не повернувся, тож я просто знаходжу в iнтернетi рiзнi вертепи, виготовленi з фанери, i показую iх Григорiєви.

— Дiдусю, дiдусю, у мене ж є вертеп удома. Хiба ти не бачив? Там є i колиска, i дитинка, i мама з татом, i овечка, — вигукує Варвара. — Я знаю, що таке вертеп. Хочеш, допоможу тобі його робити? I розмалюю!

— I я хочу розмальовувати вертеп! Бо я народилася на Рiздво, сьомого сiчня, — Алiна вiдривається вiд смартфона.

— Значить, ти Рiздвяна дiвчинка, — кажу до Алiни.

— Тааак!

— Ага, значить, вертеп має бути з фанери, — Григорiй вже щось обмiрковує i гладить по голові Варвару. — А якого розмiру він має бути?

— Великого! — Алiна знову пiдiймає голову з-над смартфона.

— Такого, як я! Найбiльшого! — кричить iз гойдалки Варвара.

А я дивлюся на Григорiя й вiдчуваю аромат чуда, що розливається у повітрі в альтанці. Взагалі люди, що вміють майструвати руками, — самі по собі чудотворці. I iхнi витвори — це також бiльшi й меншi чудеса.

До речi, не має значення, вiрять люди у чудо чи нi, рацiоналiсти вони чи iдеалiсти.

Для чуда все одно. Чудо, так само як сонце, проникає скрізь i всюди. I стається з усіма, незалежно вiд мови, професiї, вiку чи освiти. За це я так люблю чудеса. I вони вiдповiдають менi взаємнiстю i часто стаються зi мною щодня.

4

Ми повертаємося додому пiзно, з неба нам пiдморгують зiрки, iз лiсової посадки кричить сова. Я з несподiванки аж пiдстрибую i спотикаюсь, адже у темряві нiчого не видно. А лiхтарi на вулицi горять ще тьмянiше, нiж завжди.

— Ти ж обiцяла не боятися, — каже Амвросiй. — Сова завжди кричить на цьому мiсцi.

— Я забула. Соби жажливи.

— Соби мудрi.

— Тодi чого вони лякають людей, якщо вони такi мудрi?

Амвросій не знає, що відповісти, ми довго регочемо. Тепер, мабуть, сова перелякалася, бо більше її не чути.

— Хочеш шовковиці? — питає Амвросій.

Звісно, хочу. Обожаю шовковицю. Тільки про всяк випадок питаю:

— А ми ягоди побачимо у темряві?

— Ясно, що побачимо.

Насправді ніяких ягід я не бачу, адже вони чорні, немов сьогоднішня ніч. Тож шукаю їх на нижніх гілках навпомацки. Зате Амвросій назбирав для мене цілу жменю ягід.

Коли нам набридає їсти шовковицю, ми довго цілуємося під нею фіалковими губами. Наші фіалкові пальці міцно тримаються одне за одного, а переплетені тіні тягнуться у нескінченність. Цвіркуни цвірчать так, що аж закладає вуха. Зорі летять нам назустріч, щоб ми встигли задумати найсокровенніші бажання. І можна навіть не сумніватися — вони здійсняться. Всі без винятку.

Зранку у мене болять губи, я повільно сьорбаю бергамотово-ванільний чай і думаю, що шовковичні поцілунки — найсмачніші. І від згадок про вчорашню ніч губи у мене самі собою розтягуються в усмішці до вух. Я щаслива — і це дуже правильно. На колінах у мене мурчить Сірячок — один із наших котів. Життя прекрасне.

5

Літо непомітно перейшло в осінь, адже літо завжди закінчується непомітно й швидше, ніж інші пори року.

Ми часом зустрічалися із Григорієм на прогулянках, коли він вигулював Аму, але ніхто з нас жодним словом не

згадував про вертеп. Ми говорили про погоду, про урожай помідорів, груш і яблук. Амі нудно стояти на місці, і вона штовхає мене під бік квадратною головою.

Часом Григорій гуляв із обома внучками — з ними ми говорили про те, які у кого за останній час сталися чудеса: ось, наприклад, сьогодні ми всі, не змовляючись, одягнули червоні куртки — хіба ж це не чудо?

— Чудо, чудо! — вигукує Варвара. Вона не лише у червоній куртці, а й у червоній шапці й червоних джинсах. Велике червоне яблуко.

Ми схожі на гномів, менших і більших. Григорій серед нас найбільший гном. Звісно, він ніколи не брав участі у нашому щебетанні про чудеса. Просто всміхався у вуса й слухав. Ама також слухала й виляла хвостом. Вона також дещо знає про чудеса і їхній смак.

6

Наприкінці листопада випав перший сніг, і хоча він розтав за декілька днів, у повітрі все одно почало пахнути Різдвом. Так завжди: коли випадає перший сніг, це означає, що Різдво вже зовсім близько. Цього року воно буде особливе. Бо ми вперше будемо святкувати два Різдва — 24 грудня, як більшість європейців, і 6 січня — як меншість європейців.

Я виросла у родині, де Різдво святкували в січні, після Нового року. А вдома у Амвросія Різдво святкували у грудні. Це від нього я довідалася, що таке *Адвент* — час приготування до Різдва, дуже радісна і незвичайна пора, як виявилося. Кожен день можна проживати особливо, наповнюючи його чудесами.